

## **ĆWICZENIA DO WYWOŁANIA GŁOSEK: „k” „g”**

### 1. Ćwiczenia aparatu artykulacyjnego:

- winda – otwórz szeroko buzię, poruszaj językiem tak jakby był windą – raz do góry, raz do dołu;
- malarz – malujemy pędzlem (język) sufit (podniebienie) – zaczynamy od zębów w stronę gardła;
- młotek – wbijamy gwoździe w ścianę. Zamieniamy język w młotek, który będzie wbijał w ścianę (wałek dziąsłowy) zaczarowane gwoździe (najpierw należy szpatułką lub zimną łyżeczką dotknąć podniebienia tuż za górnymi siekaczami nazywając je np. zaczarowanym miejscem lub parkingiem – w tym miejscu język powinien „przybijać” gwoździe);
- liczenie ząbków – dotykanie czubkiem języka kolejnych ząbków na górze i na dole przy szeroko otwartej buzi;
- słoń – ma długą trąbę, którą potrafi wszędzie sięgnąć – a czy ty potrafisz dotknąć językiem ostatniego zęba na górze? ( na dole, nosa, brody, ucha itd.);
- wyżymaczka – przeciskanie języka przez maksymalnie zbliżone do siebie zęby
- zlizywanie z płaskiego talerza nutelli, miodu, mleka w proszku – w zależności od upodobań dziecka;
- zdmuchiwanie skrawka papieru umieszczonego na czubku języka;
- przytrzymywanie czubkiem języka przy podniebieniu (na „parkingu”) hallsów, rodzynek, płatków kukurydzianych, rodzynek itp.
- Wysyłanie całusków na odległość;
- świnka – wysuwanie obu warg do przodu, udając ryjek;
- wąsy – przytrzymywanie słomki lub ołówka pomiędzy wargą a nosem (oczywiście bez pomocy rąk);
- straż pożarna – naśladowanie syreny poprzez dosadne wymawianie głosek e – o, i – u, a – u;

### 2. Wymawianie.

Sposób powstawania tych głosek wymaga określonej sprawności wymienionych partii mięśni, czyli doprowadzenia do uchwycenia i zrozumienia przez dziecko różnicy w ich pracy. W związku z tym na etapie wstępnym przeprowadza się ćwiczenia polegające na unoszeniu języka i tworzeniu jego zwarcia z podniebieniem twardym, a następnie opuszczaniu jego czubka na dół jamy ustnej, za dolne siekacze tak, aby doszło do wysklepienia grzbietu języka w tylnej części jamy ustnej i wytworzenia się w tym miejscu zwarcia. Język za dolnymi zębami, wymawiamy z gardła.

### 3. Ćwiczenia wstępne

- konik – kłaskanie czubkiem środkiem języka;
- sklejanie pierogów – nagryzanie brzegów języka zębami (masaż i rozciąganie języka );

- półeczka – wysuwanie szerokiego języka z buzi nie dotykając zębów;
- odrywanie językiem przyklejonego do podniebienia opłatka, andruta
- oprzeć czubek języka o dolne zęby – język wybrzuszyć tak aby górne zęby skrobały jego grzbiet ( *drapiemy koci grzbiet*);
- płukanie gardła wodą – gulgotanie,
- dmuchanie przez nos na watkę (piórko) zawieszoną na nitce,
- wymawianie przy szeroko otwartych ustach: aka, oko, uku, eke, iki, yky, ak, ok, ek, uk, ik, yk, ka, ko, ke, ku, ky, ki, aga, ogo, ege, ugu, ygy, igi, ag, og, eg, ug, yg, ig, ga, go, ge, gu, gy, gi
- Przy wymawianiu głosek „k”, „g” można kłaść dłoń na gardle, aby ukazać dziecku, że głoska ta powstaje z tyłu jamy ustnej a nie z przodu.
- Pomocne może być włożenie końców dwóch palców między górne a dolne siekacze w celu „przytrzymania” czubka języka, co w znacznym stopniu utrudni zamianę głoski „k” na „t”.
- Zwarcie tylnej części języka z podniebieniem miękkim – niezbędne do artykulacji „k, g” - łatwiej uzyskać w pozycji leżącej z lekko odchylną do tyłu głową. Masa języka wówczas samowładnie cofa się w głąb jamy ustnej.
- Wywoływanie prawidłowej artykulacji rozpoczynamy od bezdźwięcznego „k” - dźwięczne „g” najczęściej pojawia się wtedy samoistnie.

Utrwalanie prawidłowej artykulacji głosek w sylabach:

aka ako ake, aku, aky, aki,  
oka, oko, oke, oku, oky, oki  
eka, eko, eke, eku, eky, eki  
uka, uko, uke, uku, uky, uki  
yka, yko, yke, yku, yky, yki  
Ka, ko, ke, ku, ky

#### 4. Utrwalanie

Utrwalanie prawidłowej artykulacji w wyrazach:

kamień, kartofel, kara, katedra, kalosze, kanarek, kapelusz, kapral,  
kapusta, kareta, karmnik, karuzela, kaseta, kasztan,  
kot, komar, kogut, kołdra, kołnierz, komin, kominiarz, koniczyna, koń,  
kopalnia, korona, kos, kosa, kosz, kostka, kowal, koza, kozioł, konwalia,  
kura, kula, kurtyna, kupon, kupiec, kulig, kucharz, kubel